

Sankt Josef 2021

Vi människor söker alltid efter förebilder. Vi behöver människor som vi kan se upp till och få inspiration av. Det gäller både för troende och icke-troende människor. Samma dag som jag förberedde denna predikan ägnade båda de stora Stockholmstidningarna flera sidor åt att lovsjunga en för mig tämligen okänd sångerska. Idolkult och personkult är inte främmande för vår sekulära tid. Man söker ofta frenetiskt efter människor att beundra och höja till skyarna, samtidigt som man i nästa ögonblick kan vända dem ryggen så att de inte är vatten värda. Också vi kristna behöver förebilder, men helgonkulten är helt annorlunda till sitt väsen än denna idolkult. Ett helgon drar aldrig uppmärksamheten till sig själv utan vill bara leda oss vidare till Gud. Ett helgon vill bara försvinna in i den stora skaran av helgon och änglar, som står inför den Högstes tron och lovsjunger honom i den eviga härligheten, samtidigt som varje helgon vill bistå och be för oss som försöker efterfölja Jesus här på jorden. Ett helgon vill leva fördolt, i skymundan, för att all uppmärksamhet skall gå till Herren själv.

Den helige Josef som vi idag firar är ett typexempel på ett sådant fördolt helgon. Under sitt liv på jorden levde han mest i skymundan. I evangeliets skildring har han bara en biroll, medan Jesus står helt i centrum och Maria framhävs på Josefs bekostnad. I kyrkans första tid talades det väldigt lite om Josef. Det finns knappast några gamla ikoner av Josef. Först 1621 fick han en plats i det allmänna romerska kalendariet. Det är ganska sent i kyrkans historia som man vänder blicken till den fördolde Josef. Men under påven Franciskus' pontifikat har Josef verkligen fått en renässans: hans namn måste nu nämnas i den eukaristiska bönen varje gång den heliga mässan firas och just nu firar den universella kyrkan ett år till hans ära. Tänk om Josef kunde hjälpa oss under detta år att leva vårt liv, enkelt och okonstlat till Guds ära.

Vad är det då som gör att Josef har blivit så viktig just i vår tid? Jag tror det beror på att han i sin person kan sammanfatta vad det är att vara en vanlig troende människa, som tar emot det uppdrag och den kallelse han får av Gud och i all enkelhet försöker följa Guds vilja. Josef blir i Abrahams efterföljd en rättfärdig man som troget tjänar Gud (jfr Rom 4:3). Utan åthävor och i all enkelhet lyder han Gud och ställer sig till förfogande för frälsningens mysterium (jfr Matt 1:24). I sig själv sammanfattar han Bibelns idealbild av vad tron är och innebär. Abraham kallades att lämna sin invanda verklighet i Ur och följa Herrens kallelse och bege sig till Israel. Josef kallades att ta på sig uppdraget att ta vård om Jesus, sin fosterson, och hans mor Maria. Att tro är alltid att lyssna till Guds ord och att lyda hans vilja och bud. Detta lyhörda lyssnade och denna lydnad i tro kan vara svår för oss att tillägna oss, eftersom vi är fostrade i ett mer individualistiskt

klimat. Vi är vana att göra vad vi vill, att följa våra infall och nycker. Därför är Josefs tro ett så viktigt exempel för oss, men samtidigt inte så lätt att efterfölja. Därför behöver vi hans förbön för att som han i all enkelhet och utan stora åthävor säga ja till Gud och allt vad han vill göra med oss. Han har en plan och kallelse för var och en av oss. Så viktiga är vi i hans ögon, fast vi har så svårt att tro det. Tänk om vi kunde tillägna oss denna trons gåva i Josefs efterföljd och bli allt mer genomsyrade av den under detta Josefsår.

Att tro på Jesus innebär också att tjäna. Det gör det ännu lite svårare för oss nutida människor, som inte sätter tjänandet så högt. I dagens kollektbön bad vi: ”Hör hans bön och hjälp din kyrka att alltid troget tjäna detta (frälsningens) verk, till dess det en gång fullbordas”. När Gud blir människa, kommer han för att tjäna oss och vår frälsning, inte för att bli betjänad. Josef kan hjälpa oss att finna vår stora glädje i att få tjäna, ja, att inse att det är den enda vägen till ett äkta självförverkligande i evangeliets mening. Josefs roll i den heliga familjen var just att tjäna, att beskydda, att vårda dem han älskade. Varje äkta mänsklig relation måste ha en tjänande aspekt. Josef är ”den trogne och kloke tjänaren som Herren satte över sin familj” (jfr Luk 12:42). All auktoritet i kyrkan likaväl som på alla plan i samhället måste bevara denna tjänande accent. Annars leder det lätt till misstag eller övergrepp. Tänk om detta Josefsår kunde leda till en renässans för den tjänande kärlek som vi ser så tydligt i Josef.

Som den fromme jude han var hade Josef insupit den bibliska grundhållning som vi kallar tillbedjan. Vi har skapats för att förhållas till Gud som har gett oss vår existens. Allt vi är och har är hans gåva. Bara genom att vara till kan vi ge honom den kult och vördnad som tillkommer honom. Josef och Maria begav sig till templet i Jerusalem för att frambara det offer som tillkom Gud för varje förstfödd (jfr Luk 2:22-24). Vi är skyldiga att ge Gud tillbedjan, samtidigt borde det vara vår stora glädje som vi ser i Psaltarpсалmerna. Detta jubel över att vi får tillbe och förhållas till Gud är så typiskt för den bibliska fromheten, men i vår tid behöver vi lära oss detta på nytt. Tänk om Josef under detta sitt år kunde hjälpa oss att återupptäcka denna djupa glädje som ligger i att få tillbe Gud.

Att tillbe Gud leder till tacksägelse och tacksamhet. Vi ser det allra tydligast i eukaristin, där offer, tillbedjan och tacksägelse går samman. Ja, det ingjuts i vårt hjärta genom att vi tar emot Jesus i sakramentet och får oss att bli kvar i ett eukaristiskt klimat. Josef kan lära oss att leva i denna tacksamhetens grundhållning, som är så tydlig i den heliga Skrift. ”Jag vill sjunga om Herrens nådegärningar i evighet” (Ps 89:2). Vi har oändligt mycket att tacka för. Tacksägelsen fördrivar missnöjets, gnällets och missmodets gift ur vårt inre. Tänk om vi kunde få Josefs hjälp under detta år att leva mer eukaristiskt.

